

REPUBLIKA HRVATSKA
Visoki trgovački sud Republike Hrvatske
Berislavićeva 11, Zagreb

Poslovni broj: 4 Pž-681/2021-2

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Dubravke Matas, predsjednika vijeća, Lenke Ćorić, suca izvjestitelja i Mladena Šimundića, člana vijeća, u pravnoj stvari tužitelja IGM TOUNJ d.d. u stečaju, Kastav, Žegoti 1/a, OIB 50975940635, kojeg zastupa punomoćnica Ružica Spasojević, odvjetnica u Rijeci, protiv tuženika JOSER RATARSTVO d.o.o., Zagreb, Radnička cesta 80, OIB 99864579329, (pravnog sljednika iza HYDRO RATARSTVO d.o.o., OIB 68006291065, RI-PETROL VELEPRODAJA d.o.o., OIB 44521798358 i RI-MOST d.o.o., OIB 16872891054, ranije pod nazivom RI-PETROL d.o.o.), radi utvrđenja i uspostave prijašnjeg zemljišnoknjižnog stanja, odlučujući o tuženikovo žalbi protiv presude Trgovačkog suda u Rijeci poslovni broj P-83/2020-87 od 14. srpnja 2020., u sjednici vijeća održanoj 10. veljače 2021.

p r e s u d i o j e

Odbija se tuženikova žalba kao neosnovana i potvrđuje presuda Trgovačkog suda u Rijeci poslovni broj P-83/2020-87 od 14. srpnja 2020. u točkama I. i III. njezine izreke.

Obrazloženje

Presudom Trgovačkog suda u Rijeci poslovni broj P-83/2020-87 od 14. srpnja 2020. u točki I. njezine izreke određeno je da je tuženik dužan trpjeti uspostavu prijašnjeg zemljišno-knjižnog i posjedovnog stanja, tako da se briše pravo vlasništva i posjeda s nekretnina poblje navedenih u izreci presude. Točkom II. izreke presude djelomično je odbijen tužbeni zahtjev kojim tužitelj traži da sud odredi da je tuženik dužan trpjeti uspostavu prijašnjeg zemljišno-knjižnog i posjedovnog stanja, tako da se briše pravo vlasništva i posjeda u odnosu na nekretnine poblje navedene u toj točki izreke. Točkom III. izreke presude odbijen je protutužbeni zahtjev kojim tuženik traži da sud utvrdi da su ugovor od 30. srpnja 2009. i njegov aneks na snazi i da nisu raskinuti, da je tuženik ispunio sve obveze po navedenom ugovoru, zbog čega se tužiteljev zahtjev odbija, kao i da odredi da je tužitelj dužan nadoknaditi tuženiku troškove postupka.

Rješenjem, donesenim pod istim poslovnim brojem, u točki I. njegove izreke odbačena je tužba u dijelu koji se odnosi na uspostavu prijašnjeg zemljišno-knjižnog i posjedovnog stanja, tako da se briše pravo vlasništva i posjeda s nekretnina tužitelja poblje navedenih u izreci rješenja. Točkom II. njegove izreke određeno je da je tuženik dužan nadoknaditi tužitelju parnične troškove u iznosu od 7.812,50 kn.

Tuženik je podnio žalbu protiv presude, pobijajući je u dijelu u kojem nije uspio u sporu, zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava. U žalbi navodi da sud pogrešno smatra da se rokovi, koji su ugovoreni u korist vjerovnika, mogu produljiti samo u formi aneksa, a ne izjavom jedne ugovorne strane. Žalitelj se poziva na odredbe čl. 286. st. 3. i 4. Zakona o obveznim odnosima te iznosi stajalište prema kojem vjerovnik može jednostrano produljiti rok za ispunjenje obveze, koji je ugovoren u njegovom interesu. Ističe da tužitelj nije dokazao da je odluka, kojom se rok produljuje, krivotvorena, kao i da za ocjenu dokazne snage te odluke nije bitno to što je podnesena u skeniranom obliku, jer se tako odvija redovita komunikacija stranaka i suda. Stoga smatra da je učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. t. 11. Zakona o parničnom postupku. Ukazuje na to da je inspekcija još 2005. godine utvrdila nezakonitosti u tužiteljevom postupanju, koje su za posljedicu imale podizanje tužbe Republike Hrvatske protiv tužitelja, koju dostavlja u prilogu žalbe, što tuženik nije znao u trenutku stjecanja udjela u društvu tužitelja. Smatra da tužitelj nije bio iskren kada je tijekom postupka tvrdio da ugovor nije ispunjen, zbog čega je predložio izvođenje dokaza financijsko-knjigovodstvenim vještačenjem na tu okolnost, čije odbijanje sud nije obrazložio. Stoga smatra da je ostvaren žalbeni razlog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja. Konačno, navodi da je u zemljišnim knjigama brisano založno pravo banke, iz čega proizlazi da je njezina tražbina podmirena, na koju okolnost prilaže izvadak iz zemljišne knjige na kojem je navedeno da je riječ o stanju zemljišne knjige na dan 13. srpnja 2020. Predlaže da ovaj žalbeni sud ukine presudu u pobijanom dijelu i predmet vrati sudu prvog stupnja na ponovno suđenje.

Žalba je neosnovana.

Pobijana presuda ispitana je na temelju odredaba čl. 365. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14 i 70/19; dalje: ZPP), u granicama dopuštenih žalbenih razloga, pazeći pritom po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz odredbe čl. 354. st. 2. t. 2., 4., 8., 9., 11., 13. i 14. ZPP-a i na pravilnu primjenu materijalnog prava (čl. 356. ZPP-a).

Predmet spora je tužiteljev zahtjev za utvrđenje da je bez pravnog učinka prema stečajnoj masi ugovor o prodaji nekretnina, sklopljen 29. lipnja 2009. i aneks tog ugovora, sklopljen 30. srpnja 2009., između tužitelja kao prodavatelja i RI-Petrol d.o.o., tuženikovog pravnog prednika, kao kupca te uspostava prijašnjeg zemljišnoknjižnog stanja na nekretninama koje su predmet tog ugovora.

Prvostupanjski sud je, presudom poslovni broj P-2660/2011 od 14. lipnja 2014., odbio tužbeni zahtjev u dijelu kojim tužitelj traži da sud utvrdi da je bez pravnog učinka prema stečajnoj masi ugovor o prodaji nekretnina, sklopljen 29. lipnja 2009. i aneks toga ugovora, sklopljen 30. srpnja 2009. te da odredi da je tuženik dužan trpjeti uspostavu prijašnjeg zemljišno-knjižnog i posjedovnog stanja, tako da se briše pravo vlasništva i posjeda na nekretninama pobliže označenim u izreci te presude (točka I. izreke), a prihvatio u dijelu kojim tužitelj traži da sud odredi je da je tuženik dužan trpjeti uspostavu prijašnjeg zemljišno-knjižnog stanja, tako da se briše pravo vlasništva na nekretninama pobliže označenim u izreci te presude (točka II. izreke), s time da je određeno da svaka stranka snosi svoje troškove (točka III. izreke).

Povodom žalbe obiju stranaka, ovaj sud je, presudom poslovni broj PŽ-7481/2017 od 14. siječnja 2020., odbio tužiteljevu žalbu kao neosnovanu i potvrdio prvostupanjsku presudu u točki I. njezine izreke, a rješenjem, donesenim pod istim poslovnim brojem, ukinuo u točkama II. i III. njezine izreke i vratio predmet sudu prvog stupnja na ponovno suđenje, s uputom da pozove tužitelja da dopuni odnosno ispravi tužbu kako bi se po njoj moglo postupati.

Prvostupanjski sud je, 11. svibnja 2020., pod poslovnim brojem P-247/2020, primio tuženikovu tužbu, koja sadrži tužbeni zahtjev kojim tuženik traži da sud utvrdi da su ugovor od 30. lipnja 2009. i njegov aneks na snazi i da nisu raskinuti, kao i da je tuženik ispunio sve obveze po navedenom ugovoru, pa je, rješenjem od 19. lipnja 2020., taj predmet spojen s predmetom koji se pred prvostupanjskim sudom vodi pod poslovnim P-83/2020 radi zajedničkog raspravljanja.

U ponovljenom postupku prvostupanjski sud je zaključio da je o dijelu tužbenog zahtjeva, kojim tužitelj traži da sud odredi da je tuženik dužan trpjeti uspostavu prijašnjeg zemljišno-knjižnog i posjedovnog stanja, tako da se briše pravo vlasništva i posjeda na nekretninama upisanim u zemljišnim knjigama Općinskog suda u Karlovcu, zemljišno-knjižni odjel Ogulin, zk.ul. 807, k.o. Zdenac, i to k.č. br. 2587 i k.č. br. 2591, upisane u korist Općine Tounj, već pravomoćno odlučeno presudom toga suda poslovni broj P-2600/11-45 od 16. lipnja 2014., pa je, u skladu s odredbom čl. 333. st. 2. ZPP-a, rješenjem djelomično odbacio tužbu. U odnosu na k.č. br. 2592, koja je upisana u zk.ul. 807, k.o. Zdenac, prvostupanjski sud je utvrdio da je kao vlasnik te nekretnine u zemljišnim knjigama upisana Općina Tounj, a ne tuženik ili njegov pravni prednik, zbog čega je tužbeni zahtjev u tom dijelu odbio kao neosnovan.

Preostale nekretnine tužitelj je označio u smislu odredbe čl. 10 st. 2 Zakona o zemljišnim knjigama („Narodne novine“ broj 63/19), a prvostupanjski sud je, uvidom u izvatke iz zemljišnih knjiga, utvrdio da je kao vlasnik tih nekretnina u zemljišnim knjigama upisan tuženikov pravni prednik RI-Most d.o.o. odnosno RI-Petrol Veleprodaja d.o.o. Budući da je ispunjen raskidni uvjet iz čl. 3. aneksa ugovora, zbog čega su učinci ugovora o kupoprodaji nekretnina prestali 27. kolovoza 2009. odnosno toga dana je ugovor raskinut, prvostupanjski sud je zaključio da je tuženik, u skladu s odredbom čl. 368. st. 2. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj: 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18), dužan vratiti dano odnosno uspostaviti prijašnje zemljišno-knjižno i posjedovno stanje na nekretninama, zbog čega je prihvatio tužbeni zahtjev kao osnovan.

Smatrajući da nije životno ni logično da bi stranke ugovora, ako su već htjele produžiti rok za plaćanje cijene, to propustile učiniti u pisanoj formi, tako da sklope aneks ugovora o kupoprodaji, kako je to ugovoreno osnovnim ugovorom, zbog čega odluka od 18. rujna 2009. kojom se produljuje rok za plaćanje cijene, nije vjerodostojna, kao i imajući u vidu da je učinak raskida ugovora nastupio još 27. kolovoza 2009., jer tuženik nije platio kupoprodajnu cijenu u cijelosti, što je vidljivo iz nalaza i mišljenja vještaka, koje je tuženik dostavio, a izrađeni su za potrebe kaznenog postupka, prvostupanjski sud je odbio protutužbeni zahtjev kao neosnovan.

Dokaze koje je tuženik dostavio uz žalbu ovaj sud nije uzeo u obzir. Naime, prema odredbi čl. 352. st. 1. ZPP-a u žalbi se ne mogu predlagati novi dokazi, osim ako se odnose na bitne povrede odredaba parničnog postupka zbog kojih se žalba može izjaviti, što ovdje nije slučaj.

Donošenjem pobijane presude nije učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka na koju ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, pa ni ona na koju ukazuje žalitelj. Ta presuda sadrži razloge o odlučnim činjenicama, koji su izneseni jasno i određeno te o njima ne postoji proturječnost između onoga što se u obrazloženju presude navodi o sadržaju isprava ili zapisnika o iskazima danim u postupku i samih tih isprava odnosno zapisnika.

Prvostupanjski sud je pravilno zaključio da nije životno ni logično da bi stranke ugovora, ako su htjele produžiti rok za plaćanje cijene, to propustile učiniti tako da sklope aneks, kako je to ugovoreno čl. 9. ugovora o kupoprodaji nekretnina. Pored toga, valja istaknuti da je postupak u predmetu poslovni broj P-2660/2011-45 započeo još 18. svibnja 2011., da bi tuženik tek u prilogu tužbe, koju je podnio 11. svibnja 2020., pod poslovnim brojem P-247/2020, dostavio navedenu odluku od 18. rujna 2009. Stoga ta odluka nije vjerodostojan dokaz činjenice da je tužitelj produljio tuženiku rok za ispunjenje obveze, s time da nije odlučno to što je dostavljena u skeniranom obliku.

Međutim, neovisno o naprijed navedenom, učinci raskida ugovora nastupili su već 27. kolovoza 2009., što znači da, čak i u slučaju da je tužitelj dao takvu izjavu, ona nema za posljedicu održanje ugovora na snazi, jer nije dana bez odgađanja, kako to proizlazi iz odredbe čl. 361. st. 2. Zakona o obveznim odnosima, prema kojoj vjerovnik može održati ugovor na snazi ako, nakon isteka roka, bez odgađanja obavijesti dužnika da zahtijeva ispunjenje ugovora, a koja se odredba, prema stavku 4. toga članka, primjenjuje kad su stranke predvidjele da će se ugovor smatrati raskinutim ako ne bude ispunjen u određenom roku.

Suprotno žalbenim navodima, u konkretnom slučaju ne primjenjuju se odredbe čl. 286. st. 3. i 4. Zakona o obveznim odnosima, jer nije pravno moguće sklopiti aneks ugovora (kojim se mijenja jedna njegova odredba) koji je već prestao važiti jer je raskinut. Drugim riječima, te zakonske odredbe primjenjuju se na ugovore koji proizvode pravne učinke. Pored toga, nije riječ o sporednim točkama o kojima u ugovoru nije ništa rečeno, jer je već ranije (aneksom) ugovoren rok za plaćanje cijene kao bitan sastojak ugovora, niti je pisani oblik za sklapanje ugovora o kupoprodaji nekretnine propisan samo u interesu ugovornih strana. Stoga, čak i kad bi se navedene zakonske odredbe primjenjivale, nisu ispunjeni uvjeti da bi se kasnije usmene dopune mogle smatrati valjanima.

Nadalje, u ovom postupku već je izveden dokaz knjigovodstveno-financijskim vještačenjem na okolnost plaćanja cijene po ugovoru o kupoprodaji nekretnine, zbog čega nije bilo potrebe da se ponovno izvodi taj dokaz. Naime, svrha spajanja parnica je upravo veća ekonomičnost postupanja i sprečavanje nastanka nepotrebnih troškova. Također, iz nalaza i mišljenja vještaka, izrađenih za potrebe ovog postupka, proizlazi da tuženik nije platio kupoprodajnu cijenu u cijelosti, a isto proizlazi i iz nalaza i mišljenja vještaka, izrađenih za potrebe postupka koji se vodio kod Općinskog suda u Karlovcu pod poslovnim brojem K-211/14, koje je dostavio tuženik. Prvostupanjski sud je stoga pravilno odbio tuženikov prijedlog za izvođenje dokaza financijskim vještačenjem kao suvišan.

Iz toga slijedi da nije ostvaren ni žalbeni razlog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja.

S obzirom na to da tuženik nije ispunio svoju obvezu plaćanja cijene u cijelosti u ugovorenom roku, zbog čega je ugovor o kupoprodaji raskinut, kako je to predviđeno čl. 3. aneksa toga ugovora, prvostupanjski sud je pravilno zaključio da tužitelj, u skladu s odredbom čl. 368. st. 2. Zakona o obveznim odnosima, ima pravo zahtijevati uspostavu ranijeg zemljišno-knjižnog stanja u pogledu prava vlasništva na nekretninama koje su predmet toga ugovora.

Odluka o troškovima postupka pravilna je i zakonita (čl. 154. st. 1. i 4. i čl. 155. ZPP).

Slijedom navedenog, valjalo je, odbiti tuženikovu žalbu kao neosnovanu i potvrditi prvostupanjsku presudu u točkama I. i III. njezine izreke.

Zagreb, 10. veljače 2021.

Predsjednik vijeća
Dubravka Matas

Broj zapisa: **eb2f7-25b42**

Kontrolni broj: **0053d-d1593-d5e1b**

Ovaj dokument je u digitalnom obliku elektronički potpisan sljedećim certifikatom:

CN=DUBRAVKA MATAS, L=ZAGREB, O=VISOKI TRGOVAČKI SUD REPUBLIKE HRVATSKE,
C=HR

Vjerodostojnost dokumenta možete provjeriti na sljedećoj web adresi:

<https://usluge.pravosudje.hr/provjera-vjerodostojnosti-dokumenta/>

unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.

Provjeru možete napraviti i skeniranjem QR koda. Sustav će u oba slučaja prikazati izvornik ovog dokumenta.

Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, **Visoki trgovački sud Republike Hrvatske** potvrđuje vjerodostojnost dokumenta.